

Nieuwsgierigheidsmeter

Nieuwsgierigheid in het onderwijs

Contact: danae.bodewes@fontys.nl

Beste student,

Hoe nieuwsgierig ben jij? In welke mate prikkelt jouw studie jouw nieuwsgierigheid?

Nieuwsgierigheid is een kenmerk van hoogbegaafdheid en wordt de motor van het leren en een versneller van talentontwikkeling genoemd. Het is dus de moeite waard om jouw nieuwsgierigheid beter te leren kennen en benutten zodat jij kan floreren in het onderwijs.

Wat kan je met deze nieuwsgierigheidsmeter doen?

Deze nieuwsgierigheidsmeter is niet alleen een hulpmiddel om je meer bewust te worden van je eigen nieuwsgierigheid als sterk punt van hoogbegaafdheid. Het helpt je vooral zicht te krijgen op en woorden te geven aan hoe je jouw nieuwsgierigheid ervaart binnen jouw studie.

- op welke manier(en) ben jij van nature nieuwsgierig?
- op welke manier(en) wordt deze nieuwsgierigheid gestimuleerd en gedempt door kenmerken van jouw onderwijsomgeving; inhoud, sociale omgang, sturing en begeleiding, zin(geving), zelf inzicht en jezelf zijn?
- welke persoonlijke factoren en privé omstandigheden dempen jouw nieuwsgierigheid naar jouw studie?
- wat doet dit stimuleren en dempen van jouw nieuwsgierigheid met jouw motivatie voor jouw studie, jouw welzijn en zin(geving)?

Deze inzichten zijn niet alleen belangrijk voor jou maar ook voor docenten en (studieloopbaan)begeleiders. Hoe beter jij jouw nieuwsgierige behoeften aan kan geven, hoe beter deze personen jou kunnen coachen en begeleiden tijdens jouw studie.

Wat is nieuwsgierigheid?

Nieuwsgierigheid is iets alledaags. We denken allemaal te weten wat het is, maar we geven verschillende betekenissen aan het woord. In de wetenschap bestaat (nog) geen algemeen geaccepteerde definitie van nieuwsgierigheid (Kashdan et al., 2020).

Het belang van nieuwsgierigheid voor gemotiveerd leren spreekt al eeuwen tot de verbeelding. Zo beschreef de Romeinse keizer Cicero nieuwsgierigheid als “*de passie voor leren*”. Leonardo da Vinci’s curiosita staat voor “een onverzadigbare nieuwsgierige benadering van het leven en een niet aflatend streven naar permanent leren.” De psycholoog James (1899) definieerde nieuwsgierigheid als “*de wil om te begrijpen wat je nog niet begrijpt*”. En neuropsychologe Reed (2017) noemt nieuwsgierigheid “*de motor voor het leren*”.

Omdat er geen eenduidige definitie van nieuwsgierigheid bestaat is er voor deze nieuwsgierigheidsmeter gekozen voor een werkdefinitie van nieuwsgierigheid. Deze werkdefinitie luidt:

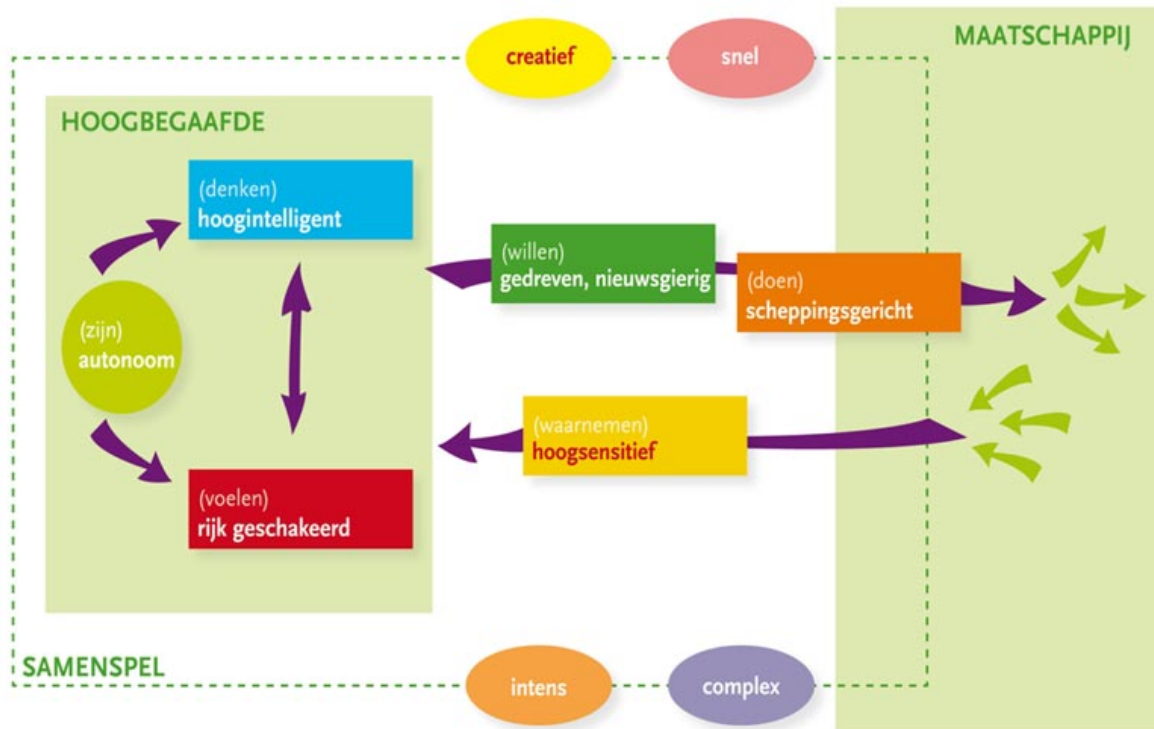
Nieuwsgierigheid is een aangeboren mechanisme dat maakt dat jij jezelf en de wereld om je heen wilt ervaren en begrijpen.

Nieuwsgierigheid als kenmerk van hoogbegaafdheid

In verschillende wetenschappelijke modellen en lijsten met kenmerken van hoogbegaafdheid wordt nieuwsgierigheid als kenmerk van hoogbegaafdheid benoemd. Een model dat veel hoogbegaafden coaches gebruiken is het Delphi-model hoogbegaafdheid van Kooijman – van Thiel (2008). Kooijman van Thiel ontwikkelde dit model samen met hoogbegaafden experts.

Het model geeft de volgende ideaal typische kenschets van een ‘gemiddelde’ hoogbegaafde: *“Een hoogbegaafde is een snelle en slimme denker, die complexe zaken aankan. Autonom, nieuwsgierig en gedreven van aard. Een sensitief en emotioneel mens, intens levend. Hij of zij scheidt plezier in creëren.”*

Het Delphi model onderscheidt vijf kern elementen: denken (hoogintelligent), voelen (rijk geschakeerd), willen (gedreven en nieuwsgierig), doen (scheppingsgericht) en waarnemen (hoogsensitief). Bij hoogbegaafde mensen zijn deze elementen veelal aanwezig al hoewel niet alle elementen even sterk aanwezig zullen zijn.

Uit: M.B.G.M. Kooijman - van Thiel (red). *Hoogbegaafd. Dat zie je zó! Over zelfbeeld en imago van hoogbegaafden.* OYA Productions, 2008

In het Delphi-model wordt nieuwsgierigheid samen met gedrevenheid genoemd onder het kopje willen. Hierbij hoort de volgende omschrijving: “Dit existentiële kenmerk vertegenwoordigt het eerste deel van de beweging naar buiten. Hoogbegaafde mensen willen vaak heel veel. Ze willen van alles, en liefst meteen en liefst telkens weer iets nieuws. Ze zijn leergierig, willen ontdekken – op hun eigen manier natuurlijk, want ze zijn autonoom. Ze bijten zich vast in iets, gaan door, vaak heel ver door. Ze zijn vaak erg gedreven en bijzonder nieuwsgierig. Hoogbegaafden raken gemakkelijk in een flow”(Maud Kooijman- van Tiel, 2008).

Instructies voor het invullen van deze nieuwsgierigheidsmeter

- Denk bij het invullen van de antwoorden aan de afgelopen 2-3 maanden. Jouw nieuwsgierigheid kan in de loop van maanden en jaren variëren in focus, intensiteit, frequentie en type, denk dus niet alleen aan het begin van jouw studie.
- Geef geen sociaal wenselijke antwoorden. Vul in hoe jij jouw nieuwsgierigheid ervaart en over jezelf denkt. Niet wat jij denkt dat anderen van jou vinden of verwachten.
- Denk niet te lang na over jouw antwoorden, vul het antwoord in dat het beste bij jou past. Je kan je antwoord later altijd nog aanpassen.

Vragen

Vraag 1. Hoe nieuwsgierig vind jij jezelf in het dagelijks leven en binnen jouw studie?

Dagelijks leven

- Buitengewoon nieuwsgierig
- Zeer nieuwsgierig
- Soms wel, soms niet
- Niet zo nieuwsgierig
- Helemaal niet nieuwsgierig

Studie

- Buitengewoon nieuwsgierig
- Zeer nieuwsgierig
- Soms wel, soms niet
- Niet zo nieuwsgierig
- Helemaal niet nieuwsgierig

De zes dimensies van nieuwsgierigheid

Er bestaan verschillende manieren van nieuwsgierig zijn. De Amerikaanse psycholoog Todd Kashdan doet al ruim 20 jaar onderzoek naar nieuwsgierigheid en onderscheidt zes verschillende dimensies. Deze zes dimensies laten zien dat nieuwsgierigheid niet alleen cognitief maar ook zintuigelijk is. Dat nieuwsgierigheid zowel positieve als negatieve emoties met zich meebrengt. En dat nieuwsgierigheid ook sociaal georiënteerd kan zijn op verschillende manieren. Stresstolerantie de tweede dimensie zorgt ervoor dat je de onzekerheid die gepaard gaat met nieuwsgierigheid aankan. Een lage score op stresstolerantie is een contra-indicatie voor nieuwsgierigheid.

Op welke manier jij nieuwsgierig bent verschilt per context, situatie en moment. Wat wel zeker is, is dat we allemaal over de zes dimensies van nieuwsgierigheid beschikken. We verschillen echter in onze voorkeursstijlen en mate van nieuwsgierigheid.

Vraag 2. Rangschik onderstaande 6 dimensies van nieuwsgierigheid. Bovenaan zet je de dimensie waarin je jezelf het sterkst herkent in het sterkst. Onderaan zet je de dimensie waarin je jezelf het minst herkent. (ranking)

1. Ik heb de behoefte om nieuwe kennis en informatie in de diepte uit te zoeken en de daarop volgende voldoening te ervaren.
2. Ik ervaar een kenniskloof die onprettig voelt. Het dichten van deze kenniskloof geeft een gevoel van opluchting.
3. Ik ben bereid om onzekerheid, angst en twijfel toe te staan en ongemak te ervaren tijdens het verkennen van nieuwe, onverwachte, complexe gebeurtenissen.
4. Ik wil graag weten wat andere mensen denken en doen door op indirecte wijze informatie te verzamelen.
5. Ik wil graag weten wat andere mensen denken en doen door direct met hen te spreken.
6. Ik heb behoefte aan gevarieerde en intense ervaringen en ben bereidheid om hier enige mate van risico voor te nemen.

Ranking	Dagelijks leven	Studie
1	Dimensie	Dimensie
2	Dimensie	Dimensie
3	Dimensie	Dimensie
4	Dimensie	Dimensie
5	Dimensie	Dimensie
6	Dimensie	Dimensie

Vraag 3. Zijn er verschillen in de mate en manier van nieuwsgierig zijn tussen jouw dagelijks leven en jouw studie? Zo ja, hoe kan je deze verschillen verklaren?

Vraag 4. Ervaar jij jouw nieuwsgierigheid als een voordeel, een nadeel of beide **binnen jouw studie**?
(multiple choice; een antwoord)

- Voordeel
- Nadeel
- Beide

Vraag 5. Leg uit waarom je jouw nieuwsgierigheid als een voordeel/nadeel/ beide ervaart binnen jouw studie (open vraag)

Vraag 6. In welke mate voel jij je op je gemak om vrijelijk van gedachten te wisselen met studenten binnen jouw studie? Denk aan het stellen van vragen, het opperen van ideeën en meningen en het uiten van kritiek. (vijfpunt schaal)

- Ruim voldoende
- Voldoende
- Soms wel, soms niet
- Onvoldoende
- Helemaal niet

Vraag 7. Leg uit: wat zorgt ervoor dat jij in deze mate op je gemak voelt om met studenten binnen jouw studie vrijelijk van gedachten te wisselen? (open vraag)

Vraag 8. In welke mate voel jij je op je gemak om vrijelijk van gedachten te wisselen met docenten binnen jouw studie? Denk aan het stellen van vragen, het opperen van ideeën en meningen en het uiten van kritiek. (vijfpunt schaal)

- Ruim voldoende
- Voldoende
- Soms wel, soms niet
- Onvoldoende
- Helemaal niet

Vraag 9. Leg uit: wat zorgt ervoor dat jij in deze mate op je gemak voelt om binnen jouw studie vrijelijk van gedachten te wisselen met docenten? (open vraag)

Vraag 10. Noem de drie belangrijkste omgevingsfactoren die jouw nieuwsgierigheid stimuleren binnen jouw studie. Nummer 1 is de belangrijkste factor. (multiple choice, 3 antwoorden, ranking)

De drie belangrijkste omgevingsfactoren die mijn nieuwsgierigheid stimuleren binnen mijn studie zijn. Nummer 1 is het meest belangrijk.

- De inhoud sluit aan bij mijn persoonlijke interesses
- De inhoud is nieuw
- De studie biedt situaties of vraagstukken aan waarin verschillende uitkomsten mogelijk zijn
- De inhoud van de studie is complex
- De inhoud van de studie daagt uit tot anders denken
- De ruimte die de studie mij biedt om mezelf te leren ontdekken
- Ik ervaar de studie als betekenisvol; iets dat zin geeft aan mijn leven
- Sociale omgang met medestudenten
- Sociale omgang met docenten
- De manier waarop ik begeleid word (feedback die ik krijg, de manieren van werken tijdens lessen)
- Anders, namelijk

Vraag 11. Wanneer vind jij een docent prikkelend nieuwsgierig? (multiple choice; meerdere antwoorden zijn mogelijk)

- Wanneer hij nieuwsgierig is naar zijn eigen vakgebied
- Wanneer hij nieuwsgierig is naar de inhoudelijke vragen, gedachten, ideeën en meningen van studenten
- Wanneer hij nieuwsgierig is naar de emoties en het leven van studenten buiten de studie
- Wanneer hij betrokken is bij de leerprestaties van individuele studenten
- Anders, namelijk

Vraag 12. Welke manier van werken prikkelt jouw nieuwsgierigheid het sterkst? (multiple choice: een antwoord)

- Individueel werken
- Werken in groepsverband
- Beide even veel

Vraag 13. Licht jouw reactie toe

Vraag 14. In welke mate stimuleert of dempt de beoordeling/ toetsing binnen jouw studie jouw nieuwsgierigheid? (vijfpunt schaal)

- Stimuleert sterk
- Stimuleert
- Stimuleert soms wel, soms niet
- Dempt
- Dempt sterk

Vraag 15. Leg uit waarom beoordeling/toetsing jouw nieuwsgierigheid in deze mate stimuleert of dempt. (open vraag)

Vraag 16. Welke drie omgevingsfactoren dempen jouw nieuwsgierigheid naar jouw studie het sterkst? (multiple choice; drie antwoorden en ranking)

De drie belangrijkste omgevingsfactoren die mijn nieuwsgierigheid naar mijn studie dempen zijn:

- De inhoud sluit niet aan bij mijn interesses
- De inhoud is niet nieuw
- De inhoud gaat over situaties waarin slechts één uitkomst mogelijk is
- De inhoud is weinig complex
- De inhoud daagt weinig uit tot anders denken
- Mijn studie biedt weinig of geen ruimte om mezelf te leren ontdekken
- Mijn studie ervaar ik als niet betekenisvol; het geeft geen zin aan mijn leven.
- Sociale omgang met medestudenten
- Sociale omgang met docenten
- De manier waarop ik begeleid wordt (feedback die ik krijg, de manieren van werken tijdens lessen)
- Anders, namelijk

Vraag 17. Wat doet het met jou wanneer binnen jouw studie jouw nieuwsgierigheid gedempt wordt? (multiple choice, meerdere antwoorden mogelijk)

- Dit doet niks met mij
- Dit daagt mij uit om juist volhardend te zijn in mijn nieuwsgierigheid
- Dit maakt mij onzeker
- Dit dempt mijn motivatie
- Dit maakt mij lusteloos, moe, passief
- Dit maakt dat ik mij verveel
- Dit zorgt ervoor dat ik afstandelijk word en afhaak
- Dit maakt mij boos of gefrustreerd
- Anders, namelijk

Vraag 18. Jouw nieuwsgierigheid kan gedempt worden door factoren die gerelateerd zijn aan de studie, maar ook door persoonlijke factoren die niet gerelateerd zijn aan de studie.

Welke persoonlijke factoren dempen jouw nieuwsgierigheid naar jouw studie het sterkst? (multiple choice; meerdere antwoorden mogelijk)

- Gemakzucht; behoefte aan comfort
- Aanpassingsgedrag: je past jouw gedrag aan, aan wat je denkt dat anderen van jou verwachten
- (Faal)angst: o.a. perfectionisme en/of examenvrees
- Privé omstandigheden bijvoorbeeld fysieke, mentale, financiële, sociale problemen of rouwverwerking
- Anders, namelijk

Je hebt nu beter zicht op de mate en manier waarop je nieuwsgierig bent en wat jouw nieuwsgierigheid binnen jouw studie stimuleert en dempt. Je kan deze ingevulde nieuwsgierigheidsmeter delen met jouw (studieloopbaan)begeleider en/of docent. Op deze manier kan je samen verkennen wat jou kan helpen om meer gemotiveerd aan jouw studie te werken.

Heb je behoefte aan meer informatie over de relatie nieuwsgierigheid en hoogbegaafdheid dan kan je ook gebruik maken van een aantal gratis tools die beschikbaar zijn op de website van het Fontys lectoraat Goed leraarschap, goed Leiderschap.

Veel succes en blijf nieuwsgierig!

